

Constitutio contra Anthimum, Severum, Petrum et Zooram

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου Σεβήρου Πέτρου καὶ Ζωόρα

Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλ' Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς ἔνδοξος νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος αὐγουστος Μηνᾶι πατριάρχῃ. Πρᾶγμα οὐκ ἄηθες βασιλείαι καὶ ἡμεῖς πράττοντες ἐπὶ 48 τὸν παρόντα ἐληλύθαμεν νόμον. ὁσάκις γὰρ ἡ τῶν ἱερέων ψῆφος τινὰς τῶν οὐκ ἀξίων τῆς ἱερωσύνης τῶν ἱερατικῶν κατεβίβασε θρόνων, ὅποιον δὴ Νεστόριον τε καὶ Εὐτυχὴ Ἀρειὸν τε καὶ Μακεδόσιον καὶ Εὐνόμιον καὶ ἄλλους δὴ τινὰς εἰς κακίαν οὐκ ἐλάττους ἐκείνων, τοσαυτάκις ἡ βασιλεία σύμφηφος γέγονε τῇ τῶν ἱερέων αὐθεντία, ὥστε τὰ θεϊοτέρα τε καὶ ἀνθρώπινα συνδραμόντα μίαν συμφωνίαν ταῖς ὀρθαῖς ποιήσασθαι ψήφοις. ὅποιον δὴ τι καὶ ἔναγχος γενόμενον περὶ Ἀνθιμον ἴσμεν ἀπελαθέντα μὲν τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως θρόνου παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου γεγονότος τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἀγιωτάτης ἐκκλησίας οἷα τῶι κατὰ μηδένα τρόπον αὐτῶι προσήκοντι παρὰ πάντας τοὺς εὐαγεῖς κανόνας ἐπεισηδήσαντα θρόνωι, κοινῇ δὲ ψήφωι τοῦ τε αὐτοῦ τῆς ἀγίας μνήμης ἀνδρὸς πρότερον καὶ μὴν καὶ τῆς ἐνταῦθα γενομένης ἱεράς συνόδου καταδεδικασμένον τε καὶ καθηρημένον, διότι τῶν ὀρθῶν ἀπεφοίτα δογμάτων καὶ οἷς πρότερον πολλαχόθεν ἐφαίνετο στέργων, ταῦτα ὕστερον διαφόροις ἀπέφευγε περινοίαις, προσποιούμενος μὲν ταῖς τέσσαρσιν ἀγίαις συνόδοις ἀκολουθεῖν, τῇ τε τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι τῇ τε τῶν πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν ἐν ταύτῃ τῇ εὐδαίμονι πόλει τῇ τε τῶν ἐν Ἐφέσωι τὸ πρῶτον συναχθέντων διακοσίων τῇ τε τῶν θεοφιλῶν πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι χλ', οὐ μὴν τοῖς τούτων δόγμασι κατακολουθῶν οὔτε τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν συγκατάβασιν ἦν διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἔσχομεν, προσδέξασθαι βουλευθεῖς οὐδὲ ἀποκηρῦξαι καὶ αὐτὸς τοὺς τῶν ἀσεβῶν δογμάτων ἀρχηγούς τοὺς ὑπὸ τῶν προτέρων ἀγίων ἐκβεβλημένους συνόδων, ἀλλ' οἰόμενος χρῆναι κατὰ ταῦτόν καὶ ἐν ἴσῳ τοὺς καταδεδικασμένους τοὺς τε καταδικάσαντας ἄγειν. ἅπαξ γὰρ ταῖς ἄλλοτριαις τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἐννοίαις κατανδραποδισθεῖς καὶ τῶν ὀρθῶν ἡλλοτριωμένος δογμάτων εἰκότως ἐπανελθεῖν εἰς τὴν αὐτῶν οὐκ ἴσχυσεν ὀρθότητα, καὶ ταῦτα παρ' ἡμῶν καὶ προτραπείς καὶ ὀδηγηθεῖς πάσῃ χρησαμένων σπουδῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν τὴν αὐτοῦ. Διὰ ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῶι τῆς καθαιρέσεως ψῆφον παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου προφάσει τῆς τε οὐ θεμιτῆς οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἀγίων κανόνων μαρτυρουμένης τῶν τῆς βασιλίδος ταύτης ἱερατικῶν θρόνων ἀρπαγῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῶν ὀρθῶν τε καὶ ἀληθῶν δογμάτων ἐκτροπῆς κυρίαν ἡ ἡμετέρα τίθεται βασιλεία καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν παρόντα γράφει νόμον. ἀπαγορεύομεν δὲ αὐτῶι καὶ τῆς κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ τῆς περιοικίδος αὐτῆς διατριβῆς καὶ πάσης ἐτέρας τῶν ἐπισήμων πόλεων, θεσπίζοντες ἐφ' ἡσυχίας εἶναι καὶ τούτοις στέργειν οἷς ἑαυτὸν ἀξίως ὑπέθηκε, καὶ μήτε τισὶν ἐπικοινωνεῖν μήτε ἐμβιβάζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν ἀπηγορευμένων δογμάτων ἀπώλειαν. οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψῆφον τὴν ἐκ πάντων ὡς εἶπεῖν τῶν ἀρχιερατικῶν τε καὶ πατριαρχικῶν μετὰ τῆς μοναχικῆς συναινέσεως προελθοῦσαν θρόνων τὴν τὸν ἀναθεματισμὸν ἐπάγουσαν αὐτῶι βασιλικῆς ἔξω καταλιμπάνομεν ἐπικυρώσεως. ὃς πρότερον παρὰ τοὺς ἱερούς θεσμούς καταλαβὼν τὸν θρόνον 50 τῆς Θεουπολιτῶν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας οὕτω συνετάραξεν ἅπαντα, οὕτω μεστὰ

πεποίηκε ταραχῆς, ὡς κοινόν τινα καὶ ἀκήρυκτον ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐμβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας πόλεμον καὶ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν σκήπτροις πρὸς αὐτὸν γεγράφθαι ποικίλαις μὲν δογμάτων καὶ ἀπηλλοτριωμέναις τῆς ὀρθότητος περινοίαις τε καὶ βλασφημίαις χρησάμενον, ἅπαντα δὲ συνταράξαντα καὶ μόνον τῶν τῆς ἐκατέρου τῶν αἰρεσιάρχῶν πλάνης βδελυρῶν τε καὶ ἀνοσιῶν δογμάτων ἀντεχόμενον, Νεστορίου τε φαμέν καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ἐκατέρου τούτων καθηγεμόνων ἐξ ἐναντίας μὲν πως εἶναι δοκούντων ἀλλήλοις, πρὸς ἓν δὲ τέλος τῆς ἀσεβείας ἐπειγομένων, καὶ τοὺς ἐκείνων χαρακτηριστικούς ἐντυπωσάμενον λόγους. δύο γὰρ ὄντων ἐναντίων ἀλλήλοις δογμάτων, ὧν ἐκάτερον ὁμοίως εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν ἄγει, τοῦ τε Νεστορίου τοῦ τε Εὐτυχοῦς, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, ἅπερ ἐκ τῶν Ἀρειανικῶν καὶ Ἀπολιναρίου συνέστη μiasμάτων, αὐτὸς τι παράδοξον παθῶν ὁμοίως εἰς ἐκάτερον ἐμπέπτωκε καὶ πῆι μὲν τοῦτο, πῆι δὲ ἐκείνο πρεσβεῦων κοινὸν ἔδοξε δοχεῖον ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους τῶν τηλικούτων πλημμελημάτων καταστήσαι. ἔστω τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀναθεματισμόν, ὃν ἅπαν τὸ πατριαρχικόν τε καὶ ἱερατικὸν καὶ μοναχικὸν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὡς εἰπεῖν σχῆμα δικαίως ἐπήγαγεν αὐτῶι, τῆς μὲν Θεουπολιτῶν ἐκβεβλημένος, διότιπερ αὐτὸν ὁ κατ' ἐκείνην ἀπεσείσατο θρόνος οἷα μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς αὐτῆς ἐπειλημμένον, ἀλλ' ἔτι ζῶντός τε καὶ ἐν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀνακηρυττομένου τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐσχηκότος, παρὰ δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐκπεπτωκότος, οὐ στάντα δὲ μέχρι τούτου μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ὑπὸ κοινὸν ἀναθεματισμόν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας γενόμενον καὶ πολλῶν ἡμῖν βιβλίων βλασφημῶν τε καὶ ἀπηγορευμένων ἐμπλήσαντα τὸ πολίτευμα. ὥστε καὶ ἀπαγορεύομεν ἅπασιν τῶν αὐτοῦ τι κεκτηθῆναι βιβλίων καὶ ὡςπερ οὐκ ἔξεστι τὰ Νεστορίου γράφειν ἢ κεκτηθῆναι βιβλία, διότι τοῖς πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτορσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσιν ἔδοξε τοῖς παρὰ Πορφυρίου κατὰ Χριστιανῶν εἰρημένοις ὅμοια καθεστάναι, οὕτω μῆτε τὰ Σεβήρωι ρηθέντα τε καὶ γραφέντα μενέντω παρὰ τινι Χριστιανῶι, ἀλλ' ἔστω βέβηλα καὶ ἀλλότρια τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πυρὶ τε φλεγέσθω παρὰ τῶν κεκτημένων, εἰ μὴ βούλονται κινδυνεύειν οἱ ταῦτα ἔχοντες, γραφέσθω τε παρὰ μηδενὸς τὸ λοιπὸν μηδὲ τῶν εἰς κάλλος μηδὲ τῶν εἰς τάχος γραφόντων μηδὲ ἄλλου τινὸς τῶν πάντων, εἰδότης ὡς ἀποκοπὴ χειρὸς ἔσται τοῖς τὰ ἐκείνου γράφουσιν ἢ ποιῆ. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα καὶ τῶι λειπομένωι χρόνωι τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπισύρεσθαι βλασφημίαν. ὁμοίως δὲ δὴ καὶ τοῦτον παντοίως ἀπαγορεύομεν τῆς βασιλίδος ἐπιβαίνειν πόλεως ἢ τῆς περιοικίδος αὐτῆς ἄλλης τε τῶν ἐπισημοτέρων τινός, ἀλλ' ἐν ἐρημίαι τινὶ καὶ ἡσυχίαι καθῆσθαι καὶ μὴ διαφθεῖρειν ἐτέρους μηδὲ εἰς βλασφημίαν αὐτοὺς προάγειν μηδὲ αἰεὶ τι καινὸν ἐξευρίσκειν κατὰ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, δι' οὗ πάλιν ἡμῖν συνταράξαι τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν. Οὐ μὴν οὐδὲ Πέτρον τὸν Ἀπαμείας γενόμενον ἐπίσκοπον καὶ ἅμα μὲν καθηρημένον, ἅμα δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐφ' οἷς Σεβήρος ὑπὸ τὸ εἰρημένον ἀνάθεμα γενόμενον ἢ βασιλεία προσίεται, ἀλλ' ἔστω κύρια καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ψηφισθέντα καὶ ὑπὸ τὸν κοινὸν ἀχθεὶς ἀναθεματισμὸν ὑπ' αὐτὸν τετάχθω, τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἀρχιερέων προελθούσης ἐπ' αὐτοῖς 52 ψήφου κυρίας διαμενούσης. οὐκ ἐφίεμεν δὲ οὐδὲ ἐκείνωι ταύτην οἰκεῖν τὴν βασιλίδά πόλιν ἢ τὴν αὐτῆς περιοικίδα ἢ τινα τῶν σεμνοτέρων, ἀλλ' ὧν ἠκολούθησε τῆι πλάνηι, τούτων μιμείσθω καὶ τὴν δίκαιαν ἀπωικισμένος ὅτι πορρωτάτω καὶ κατακρύπτων ἑαυτὸν, ὡς τοῖς γε τοιούτοις τὸ κρύπτεσθαι μᾶλλον τοῦ φαίνεσθαι λυσιτελέστερον. ἀφανεῖς μὲν γὰρ ὄντες ἑαυτοὺς καταβλάψουσι μόνους, δημοσιεύοντες δὲ τὰ ἑαυτῶν δόγματα πολλοῖς τῶν ἀφελεστέρων ἀφορμὴν ἀπωλείας παρέχουσιν, ὅπερ κατ' οὐδένα γίνεσθαι τρόπον ἐν τῆι Χριστιανικῆι τοῦ θεοῦ ποιίμνηι καὶ τῶι ὀρθοδόξωι λαῶι δίκαιόν ἐστιν οὐδὲ παρὰ τῆς βασιλείας συγχωρούμενον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ Ζωόραν

ἠξίωσαν ὅλως ὑπὸ ἀναθεματισμὸν οἱ σεβασμιώτατοι καὶ τὰ δίκαια κρίνοντες ἐπίσκοποι ποιήσασθαι μικράν τινα παρενθήκην τῶν τοιούτων ὄντα κακῶν καὶ ἐν οἷς ἠτίμασται, τὸ γοῦν ὅλως τυχεῖν τινος εὐπορήσαντα μνήμης, ἔστω καὶ Ζωόρας τῆς πονηρᾶς ταύτης μερίδος, Ἀνθίμου τε καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου φαμέν, παρενθήκη τις εὐτελής καὶ ἐν τοῖς ἀναθεματισμένοις καὶ αὐτὸς τετάχθω, τῆς ἱερατικῆς αὐτὸν κατενεγκούσης ψήφου, ἣν κυρίαν καὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὖσαν κυριωτέραν ἔτι μᾶλλον ἢ βασιλεία ποιεῖ, καὶ τοῦτον ἐξελαύνουσα τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ τῆς ταύτης περιοικίδος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν πόλεων οἴκησιν αὐτῶι παντοίως ἀπαγορεύουσα, ὥστε μετ' ἐκείνων μόνων οἰκεῖν τε καὶ βουλευέσθαι τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων, ὅμοια μὲν βλασφημούντων, ὁμοίως δὲ περιωρισμένων. εἰ δέ τι καὶ ἕτερον τῆι τῶν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων περιέχεται ψήφωι τῆι τοὺς προειρημένους καθαιρούση τε καὶ ἀναθεματιζούση, κύριον δὴ καὶ τοῦτο τίθεμεν καὶ τοῖς βασιλικοῖς ἡμῶν αὐτὸ νόμοις ἐπικυροῦμεν, ὡς ἂν εἰ παρὰ τῆς βασιλείας αὐτῆς προελθὼν ἐτύγχανεν. εἰ δέ τις αὐτῶν ἀλοίη τὸ λοιπὸν πράττων τι παρὰ τὰ διατετυπωμένα, ἴστω καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑποπεσούμενος νόμοις, οἱ τοὺς τὰς ἐλάττους τῶν ποινῶν ἐκκλίνοντας εἰς μείζους ἐμβάλλουσι τὰς ἀγανακτήσεις. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ παντὶ τῶι τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διασπᾶν ἐπιχειροῦντι εἴτε κατὰ τὴν Νεστορίου τοῦ φρενοβλαβοῦς ὑφήγησιν εἴτε κατὰ τὴν ἀνόητον Εὐτυχοῦς παράδοσιν εἴτε κατὰ τὴν Σεβήρου βλασφημίαν τοῦ ταῦτα ἐκείνοις νοσήσαντος εἴτε τῶν ἐκείνοις ἀκολουθούντων ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησιαίς ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ φθέγγεσθαι τι περὶ πίστεως, ἀλλὰ θεσπίζομεν ἕκαστον τῶν τοιούτων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ μηδὲ συγκαλεῖν εἰς ἑαυτὸν τινὰς μήτε προσιόντας δέχεσθαι ἢ παραβαπτίζειν θαρρεῖν ἢ τὴν ἱεράν κοινωνίαν ρυπαίνειν καὶ ταύτης μεταδιδόναι τισὶν ἢ τὰς ἀπηγορευμένας διδασκαλίας ὑψηγεῖσθαι ἢ ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἢ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλ' ὑφορᾶσθαι πάντα κίνδυνον, εἴ τι τοιοῦτον πράξαιεν. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ πᾶσι τούτους ὑποδέχεσθαι. ἀπελαύνειν μὲν οὖν θεσπίζομεν αὐτοὺς τῶν ὑπ' αὐτῶν ταραττομένων πόλεων, εἰδότας τὰς ποινὰς τὰς ταῖς θείαις ἡμῶν ἤδη περιεχομένας διατάξεις, αἵπερ καὶ τὰς οἰκίας αὐτὰς ἐν αἷς τοιοῦτόν τι πράττεται, καὶ τὰ χωρία ἐξ ὧν τὰς ἀποτροφὰς χορηγοῦνται, ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησιαίς προσκυροῦσι, τῶν μὲν κεκτημένων ἀφαιρούμεναι, διότι βλάβης αἴτια τοῖς ἀπλουστέροις γίνεται, ὑπὸ δὲ τὰς ἀγιωτάτας καὶ ὀρθοδόξους ἐκκλησίας ταῦτα δικαίως ἄγουσαι. 54 Ταῦτα ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν νομοθετοῦμεν, ταῦτα ψηφίζομεθα τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων κατακολουθοῦντες δόγμασιν, ὅπως ἂν τὸ ἱερατικὸν ἅπαν ἀτάραχον ἡμῖν τοῦ λοιποῦ διαμένοι. οὐπὲρ ἐν εἰρήνῃ φυλαττομένου καὶ τὸ λοιπὸν ἡμῖν εὐθηνήσει πολίτευμα τὴν ἄνωθεν ἔχον εἰρήνην, ἣν πᾶσιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῆς τριάδος εἷς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος κηρύττει τε καὶ χορηγεῖ τοῖς γνησίως αὐτὸν καὶ ἀληθῶς δοξάζειν τε καὶ προσκυνεῖν ἠξιωμένοις. ἢ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ ὀρθῶς ἡμῖν παραστάντα φυλαττέτω καταπέμπουσα ταῦτα διὰ θεοφιλῶν αὐτῆς γραμμάτων πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένοις ὀσιωτάτοις μητροπολίταις, ὧν ἐκάστωι γενήσεται φροντίς ταῖς ὑπ' αὐτοὺς τεταγμέναις ἀγιωτάταις ἐκκλησιαίς ταῦτα ποιῆσαι φανερά, ὥστε μηδένα τῶν πάντων διαλαθεῖν τὰ τε τῆι ἀρχιερωσύνῃ δόξαντα τὰ τε ὑπὸ τῆς βασιλείας κεκυρωμένα. Ἡ θεία ὑπογραφή· DIVINITAS TE SERVET PER MVLTOS ANNOS SANCTE AC RELIGIOSISSIME PATER. DATA OCTAVO IDVS AVGVSTAS CONSTANTINOPOLI POST CONSVLAT' BELISSARI VIRI CLARISSIMI